

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, ZNANOST IN ŠPORT

INFORMATIVNI BILTEN ZA POUČEVANJE DRŽAVLJANSKE VZGOJE

letnik I, številka 1 (december 2002)

glavni in odgovorni urednik:

mag. Mitja Sardoč, Pedagoški inštitut

uredništvo:

*dr. Janez Justin, Tatjana Jurkovič, Liana Kalčina, dr. Janez Krek,
Urška Margan, dr. Vida A. Mohorčič Špolar*

izdajatelj:

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport

KAZALO

Uvodnik: Informativnemu biltenu na pot	2
Državlјanska vzgoja in Svet Evrope:	
Predstavitev projekta »Izobraževanje za demokratično državlјanstvo«	3
Knjižne novosti (knjižne zbirke, monografije, tematske številke)	6
»Izide v kratkem« (publikacije v pripravi)	7
Knjige o državlјanski vzgoji (v angleščini)	9
Konference, seminarji, stalno strokovno spopolnjevanje, študijske skupine	10
Predstavitev <i>Centra za študij edukacijskih strategij</i>	11

Informativni bilten za poučevanje državljanske vzgoje izdaja Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Informativni bilten izhaja v okviru sodelovanja v drugi fazi projekta Sveta Evrope »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« (2001-2004) ter strokovnega sodelovanja s Pedagoškim inštitutom.

Informativni bilten je namenjen učiteljem *državljske vzgoje in etike, državljanske kulture* ter ostalih družboslovnih predmetov v osnovni in srednji šoli, strokovnjakom iz fakultet in raziskovalnih inštitutov ter študentom, strokovnjakom ter svetovalcem na javnih zavodih, nevladnim organizacijam, ki so aktivne na področju izobraževanja za človekove pravice in državljansko vzgojo kakor tudi vsem tistim, ki jih širše področje izobraževanja za demokratično državljanstvo še posebej zanima. Informativni bilten vsebuje informacije in krajše prispevke o

- novostih na področju poučevanja državljanske vzgoje;
- priporočilih ter strategijah domačih in mednarodnih organizacij na področju izobraževanja za demokratično državljanstvo;
- raziskovalnih in razvojnih ter ostalih programih in projektih;
- primerih dobre prakse;
- knjižnih novostih v Sloveniji in mednarodnem prostoru;
- seminarjih in konferencah, stalnemu strokovnemu spopolnjevanju ter posvetih in delavnicah na področju državljanske vzgoje in izobraževanje za človekove pravice;

ter mnenja, stališča in predloge.

Informativni bilten izhaja *trikrat letno* (april, september, december). Na bilten se lahko naročite po elektronski pošti na naslov: mitja.sardoc@guest.arnes.si. Če biltena na želite več prejemati, pošljite obvestilo na isti naslov. Na voljo je v obliki elektronskega informativnega biltena ter na spletnih straneh MŠZŠ: <http://www.mszs.si/slo/ministrstvo/mednarodno/solstvo/se.asp>.

Prispevke ali predloge za vključitev v *Informativni bilten za poučevanje državljanske vzgoje* pošljite na naslednji naslov:

mag. Mitja Sardoc, Pedagoški inštitut, Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana
tel.: 01 4201 240, faks: 01 4201 266, el. naslov: mitja.sardoc@guest.arnes.si

INFORMATIVNEMU BILTENU NA POT

Pred nami je prva številka *Informativnega biltena za poučevanje državljanske vzgoje*. Z njim želimo spodbuditi izmenjavo informacij na področju državljanske vzgoje in izobraževanja za človekove pravice tako v Sloveniji kakor tudi v širšem mednarodnem prostoru.

Zato vabimo k sodelovanju vse, ki jih to področje zanima.

Za uresničitev predloga *Informativnega biltena za poučevanje državljanske vzgoje* ter podporo pri njegovem izdajanju se posebej zahvaljujem vodji sektorja za mednarodno sodelovanje na področju šolstva, *Viljani Lukas* ter *Tatjani Jurkovič*, svetovalki ministra.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN SVETA EVROPE: PREDSTAVITEV PROJEKTA »IZOBRAŽEVANJE ZA DEMOKRATIČNO DRŽAVLJANSTVO«

Delo *Sveta Evrope* je od vsega začetka njegovega delovanja leta 1949 usmerjeno v varovanje človekovih pravic, pluralistično demokracijo in pravno državo, spodbujanje in razvoj evropske identitete in raznolikosti ter uveljavljanje demokracije s podporo političnim, zakonodajnim in ustavnim reformam. Temeljno usmeritev *Sveta Evrope* potrjuje tudi najpomembnejši dokument *Sveta Evrope*, »Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin«, ki je bila sprejeta leta 1950 v Rimu, kakor tudi »Evropska kulturna konvencija«, sprejeta leta 1954, ki postavlja okvir za delo *Sveta Evrope* na področju izobraževanja, kulture, dela z mladino in v športu.

Kakor je bilo poudarjeno na 20. zasedanju stalne konference evropskih ministrov za izobraževanje z naslovom »Izobraževalna politika za demokratično državljanstvo in socialno kohezijo: izzivi in strategije za Evropo« (Krakov, Poljska, 15. - 17. oktober 2000) prispevajo vzgoja in izobraževanje za človekove pravice, predvsem pa projekt »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« k trem najpomembnejšim ciljem *Sveta Evrope*:

- varstvu, krepitvi in pospeševanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter demokracije,
- spodbujanju zavesti o evropski identiteti,
- iskanju skupnih odgovorov na izzive, s katerimi se srečuje sodobna evropska družba.

Projekt *Sveta Evrope* »Izobraževanje za demokratično državljanstvo«

Kaj je »izobraževanje za demokratično državljanstvo«?

Izobraževanje za demokratično državljanstvo lahko opredelimo kot skupek praks in dejavnosti, ki pomagajo tako mladim ljudem kot tudi odraslim, da se aktivno vključijo v sodobno družbo ter obenem izvajajo svoje pravice in odgovornosti v demokratični družbi. Glavni namen izobraževanja za demokratično državljanstvo je torej okrepiti demokratično družbo z oblikovanjem in spodbujanjem trdne državljanske kulture, razviti občutek pripadnosti demokratični družbi ter zavest o skupnih temeljnih vrednotah, kot npr. spoštovanje razlik, strpnosti in razumnega dialoga. Posebej je potrebno opozoriti predvsem na izobraževanje učencev o njihovih pravicah in odgovornostih ter udeležanju le-teh v vsakdanjem življenju. Izobraževanje za demokratično državljanstvo tako vsebuje različne vidike poučevanja demokratičnega državljanstva: državljansko učenje (»civic learning«), s katerim je povezana državljanska pismenost (»civic literacy«), razvoj posameznih spretnosti kot tudi vseh ostalih oblik, skozi katere se učenci lahko učijo aktivnega sodelovanja v družbi. V ta okvir sodi tako formalno izobraževanje kot tudi zunajšolsko izobraževanje, izobraževanje odraslih ter neformalno izobraževanje v okviru dejavnosti številnih nevladnih organizacij, lokalne skupnosti ter medijev.

Projekt *Sveta Evrope* »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« se je začel leta 1997 kot neposredni odgovor na potrebe držav članic z namenom, da se ponovno presodi pomen participativne demokracije in položaj državljanov v njej, in to v luči sprememb, ki jih prinašajo globalizacija ter da se ugotovi, katere vrednote in spretnosti potrebujejo posamezniki, da bi postali aktivni državljani, kako posamezne spretnosti lahko pridobijo in

kako jih lahko prenesejo tudi na druge. Projekt temelji na temeljih človekovih pravicah, pluralistične demokracije in pravne države in vključuje vse starostne skupine in dele družbe. Projekt je bil zasnovan na večstranskem in procesno usmerjenem pristopu k demokratičnemu državljanstvu, ki vključuje štiri pomembne vidike državljanstva:

- *politično razsežnost*: sodelovanje v demokratičnem odločanju,
- *pravno razsežnost*: poznavanje in uresničevanje državljskih pravic in odgovornosti,
- *kulturno razsežnost*: spoštovanje temeljnih demokratičnih vrednot, skupne in različne zgodovine in dediščine ter prispevek k miroljubnim medkulturnim odnosom,
- *socialno in ekonomsko razsežnost*: zlasti boj zoper socialno izključenost in marginalizacijo, upoštevanje novih oblik dela in razvoja skupnosti.

Dejavnosti projekta so bile usmerjene na naslednje ciljne skupine:

- a) *politične voditelje in nosilce odgovornosti*: člane parlamenta, vladne strokovnjake, predstavnike ministrstev za šolstvo. Temeljni cilj tega nivoja je bil razvoj referenčnega okvira (zakonska regulativa, dokumenti o izobraževalni politiki), pomoč državam članicam pri oblikovanju in uresničevanju izobraževalnih politik in strategij, ki vključujejo izobraževanje za demokratično državljanstvo kot sestavni del njihovih procesov izobraževalnih reform ter spodbujanje dejavnosti na tem področju;
- b) *praktike in »ljudi na terenu«*: učitelji in ostali pedagoški delavci, strokovno vodstvo šol, posamezniki vključeni tako v formalno kot tudi neformalno izobraževanje odraslih, strokovnjake za medije, sindikalne in nevladne organizacije. Temeljni cilj tega nivoja oblikovanje primerov "dobre prakse" ter diseminacija rezultatov projekta.

Prvi del projekta »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« (1997-2000) je po ugotovitvah ministrske konference v Krakovu razširil razumevanje demokratičnega državljanstva v izobraževalni razsežnosti kot tudi v etičnih, političnih, pravnih, kulturnih, družbeno-ekonomskih in socioloških razsežnostih ter pokazal, kako lahko izobraževanje za demokratično državljanstvo pomembno prispeva k socialni koheziji s pomočjo učenja za sodelovanje v družbenem življenju. Opredelil je tudi metode učenja, usposabljanja, poučevanja in šolske organizacije, ki so usklajene s strategijami tako participativnega kot tudi neformalnega izobraževanja ter elemente skupnih smernic za izobraževanje za demokratično državljanstvo, ki določajo celovit, integriran pristop k politikam in praksi na tem področju. Dejavnosti v okviru prvega dela projekta so bile razdeljene v tri podskupine:

A – pojmi in definicije:

Cilji: izdelava pojmovnega okvira za izobraževanje za demokratično državljanstvo skupaj z ustrežno terminologijo in identifikacijo temeljnih sprenosti, ki so potrebne za demokratično prakso v sodobnih družbah.

B – projekti in centri/prostori državljanstva:

Cilji: spodbujanje razvoja centrov državljanstva (inovativnih iniciativ skozi katere se državljanji aktivno vključujejo v družbo, predvsem na lokalnem nivoju) ter učenje v njih. Identifikacija in vzdrževanje partnerskih odnosov med različnimi akterji, ki so vključeni v izobraževanje za demokratično državljanstvo (na primer: šole, starši, mediji, lokalne oblasti, ustanove za izobraževanje odraslih).

C – sistemi za izobraževanje in podporo:

Cilji: identifikacija različnih metod in načinov poučevanja ter učenja ter oblikovanje izobraževalne mreže za izmenjavo informacij ter spoznanj v okviru dejavnosti izobraževanja za demokratično državljanstvo.

Številne dejavnosti opravljene v prvem delu projekta »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« v letih 1997-2000 so tvorile osnovo za izdelavo končnega poročila ter treh dodatnih študij, ki so bile predstavljene na zaključni konferenci prvega dela projekta (Strasbourg, 14-16. september 2000):

- *Izobraževanje za demokratično državljanstvo: perspektiva vseživljenskega učenja*, (César Birzúa);
- *Osnovni koncepti in ključne spretnosti za izobraževanje za demokratično državljanstvo* (François Audigier);
- *Strategije za učenje demokratičnega državljanstva* (K.H. Duerr, Vedrana Spajic-Vrkaš in Isabel Ferreira Martins).
- *Mesta demokratičnega državljanstva* (Liam Carrey, Keith Forrester)

V drugem delu projekta (2001-2005) bodo potekale naslednje dejavnosti:

- *Vseevropska študija o izobraževalnih politikah na področju izobraževanja za demokratično državljanstvo*: prednost te študije je predvsem ta, da bo skušala identificirati temeljna načela izobraževanja za demokratično državljanstvo znotraj celotnega kurikula posamezne države; zagotovila naj bi pregled metod in oblik poučevanja in učenja državljanske vzgoje; pripravila popis oblik izobraževanja učiteljev in izobraževanja odraslih;
- diseminacijski seminarji v posameznih državah (v Sloveniji je diseminacijski seminar potekal v okviru mednarodne konference »Shattered Identities and Differentiated Citizenship«, ki je potekala 16. in 17. novembra 2001 na Bledu), preko katerih se nadaljuje z delom na področju izobraževanja za demokratično državljanstvo, tako da pospešuje aktivno državljanstvo in demokratične vrednote skozi uvajanje doizobraževanja učiteljev in partnerstva med različnimi akterji na tem področju.
- Evropska kampanija Evropsko leto državljanstva preko izobraževanja (European year of citizenship through education) (leta 2005), s katerim se bo projekt zaključil.

Na spletni strani projekta Sveta Evrope »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/E.D.C/ so na voljo podrobnejši podatki o posameznih aktivnostih in projektih, koordinatorjih v ostalih evropskih državah, publikacijah in ostalih monografijah iz tega področja ter ostala poročila.

Odbor ministrov Sveta Evrope je 16. oktobra 2002 sprejel priporočilo o izobraževanju za demokratično državljanstvo. V priporočilu so predstavljene splošne smernice, cilji, vsebine in metode poučevanja, kot tudi izobraževanje učiteljev in izobraževalcev. Priporočilo je objavljeno na spletnih straneh MŠZŠ, kjer so objavljeni ključni dokumenti, ki so jih države sprejele v okviru različnih vecstranskih organizacij:

http://www.mszs.si/slo/ministrstvo/mednarodno/solstvo/mednarodni_teksti.asp#

pripravil: Mitja Sardoč

KNJIŽNE NOVOSTI
(knjižne zbirke, monografije, tematske številke)

KNJIŽNE ZBIRKE

Zbirka CIVITAS je prva slovenska družboslovna knjižna zbirka namenjena učiteljem in učiteljicam širšega predmetnega področja družboslovja v osnovnih in srednjih šolah ter širši strokovni javnosti, ki jo zanimajo vprašanja demokracije, človekovih pravic in javnega šolanja. Zbirka prinaša priročne, praktično usmerjene knjižice za učitelje, ki poučujejo državljansko vzgojo in etiko, državljansko kulturo, zgodovino, geografijo in slovenščino. V letu 2001 je v okviru zbirke izšel prevod knjige »Demokratska vzgoja« Amy Gutmann, najpomembnejše avtorice s področja državljanske vzgoje iz univerze v Princetonu, ZDA. (urednika zbirke: dr. Janez Justin, mag. Mitja Sardoč).

Naslov založnika: **i2**, družba za založništvo, izobraževanje in raziskovanje d.o.o., Kopraska 94, 1000 Ljubljana, tel: 01/257 62 49, fax: 01/257 41 64, e-mail: i2-lj@amadej.si, internet naslov: <http://www.i2-lj.si>

Publikacije Sveta Evrope prevedene v slovenščino

Prizadevanja za uravnoteženo zastopanost žensk in moških: vodnik za uravnoteženo sprejemanje odločitev (ISBN 961-6285-16-5). Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope in Urad Vlade RS za enake možnosti.

Svet Evrope, 800 milijonov Evropejcev (ISBN 961-6285-18-1). Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope in Urad Republike Slovenije za mladino.

Kulturna politika: kratek vodnik (ISBN 961-6285-15-7). Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope in Svet Evrope v Strasbourgu.

Evropska konvencija o človekovih pravicah: izhodišča za učitelje. Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope, Ljubljana, 2001.

Osnovni pojmi in ključne kompetence izobraževanja za demokratično državljanstvo, François Audigier (ISBN 961-6285-23-8). Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK in založba **i2** (Zbirka Civitas / i2).

Elektronski viri/spletne strani

Slovenska Šola za mir ureja prvo slovensko virtualno knjižnico za učenje človekovih pravic: <http://www.eip-ass.si/index1htm>

TEMATSKE ŠTEVILKE ZNANSTVENE IN STROKOVNE PERIODIKE

Revija *The School Field: International Journal of Theory and Research in Education*. Štiri tematske številke izdane v letu 1999 ter 2000 (ur., Mitja Sardoč, Janez Justin, Darko Štrajn) z naslovom *Theorizing Citizenship Education I., II., III., IV.*

Theorizing Citizenship Education I.

Avtorji prispevkov: Will Kymlicka, Terence H. McLaughlin, François Audigier, David Buckingham, Janez Justin, an interview with Amy Gutmann.

Theorizing Citizenship Education II.

Avtorji prispevkov: David Kerr, Graham Haydon, Tom Cockburn, John Annette, Eva Gamarnikow and Anthony Green, Pamela Odih and David Knights, Zdenko Kodelja, Igor Ž. Žagar, an interview with Eamonn Callan.

Theorizing Citizenship Education III.

Avtorji prispevkov: Alistair Ross, Joel Westheimer and Joseph Kahne, Tope Omoniyi, Helen Walkington and Chris Wilkins, Dieter Lenzen, Cathie Holden, Paul Naylor and Helen Cowie, an interview with Kenneth A. Strike.

Theorizing Citizenship Education IV

Avtorji prispevkov: John J. Cogan, Ian Davies, Bernard Crick, David Kerr, Terry Haydn, Henry Maitles, an interview with Michael W. Apple.

»IZIDE V KRATKEM« (publikacije v pripravi)

Luce Irigaray, *Demokracija se začne v dvoje* (Ljubljana: založba **i2** (Zbirka Civitas / i2).

Marca 2003 bo izšel slovenski prevod knjige Luce Irigaray *Demokracija se začne v dvoje*, ene najpomembnejših sodobnih teoretičark na številnih področjih družboslovja in humanistike tako v Franciji kot tudi v širšem mednarodnem prostoru.

Knjiga *Demokracija se začne v dvoje* predstavlja različna pojmovanja evropske identitete znotraj ekonomskega, političnega in kulturnega prostora Evropske unije ter s tem povezano problematiko različnih vidikov sodobne evropske državljske identitete (vloga družine, kultura intersubjektivnih odnosov, reprezentacija žensk v političnem evropskem prostoru) ter izobraževanja za demokratično državljanstvo. To problematiko v knjigi na različnih mestih nadgradi s številnimi študijami primerov (npr. kako evropska zakonodaja podpira nove družbene prakse na številnih področjih kulturnega pluralizma, pomen pravic in svoboščin, ki so izpostavljene v Evropski konvenciji o človekovih pravicah ter s tem povezan koncept državljanstva evropske identitete).

Državljska vzgoja pri pouku zgodovine, geografije in slovenščine (urednika dr. Janez Justin in mag. Mitja Sardoč, (Ljubljana: založba i2 (Zbirka Civitas / i2).

Knjiga *Državljska vzgoja pri pouku zgodovine, geografije in slovenščine* predstavlja različne strategije obravnavanja vsebin, ki so povezane s poučevanjem državljanske vzgoje in državljanske kulture v osnovnih in srednjih šolah. Prispevki avtoric in avtorjev odgovarjajo na nekatera temeljna vprašanja, ki so povezana z medpredmetnim povezovanjem vsebin pri poučevanju državljanske vzgoje v šolskem kurikulumu ter obenem obravnavajo posamezne študije primerov, kot so vključitev primerov prepoznavanja posameznih oblik stereotipnih predstav v različnih učbeniških gradivih. Knjiga je namenjena učiteljicam in učiteljem državljanske vzgoje in etike, državljanske kulture, zgodovine, geografije in slovenščine ter vodstvom šol in širši strokovni javnosti, ki jo zanimajo vprašanja državljanske vzgoje v šolskem kurikulumu javne šole.

Državljanstvo in izobraževanje v 28 državah, IEA CIVICS (Judith Torney-Purta, Rainer Lehmann, Hans Oswald in Wolfram Schulz). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Gre za prevod mednarodnega poročila o projektu državljanske vzgoje, ki prinaša rezultate druge faze raziskave IEA CIVICS, ki jo je v sodelovanju z mednarodno organizacijo IEA v Sloveniji izvedel Pedagoški inštitut. Publikacija prinaša rezultate o znanju 14-letnikov, stališčih o demokratičnih procesih in institucijah, itn.

Naslov: **CEPS**, center za študij edukacijskih strategij, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, tel: 01/566 14 92, fax: 01/566 14 93, e-mail: ceps.ljubljana@uni-lj.si

Vodnik za državljansko vzgojo in etiko Kako poučujemo - kaj ocenjujemo

V začetku leta 2003 bo izšel drugi vodnik za državljansko vzgojo in etiko. Vodnik, ki ga bo izdala založba ZRSS, nastaja v projektu *Nova kultura preverjanja in ocenjevanja znanja*. Priročnik je rezultat triletnega dela skupine učiteljev; poleg teoretičnega uvoda v katerem spregovorimo o sodobnih pojmovanjih znanja, metodah in postopkih pri pouku ter preverjanju in ocenjevanju, v praktičnem delu zajema številne zglede nalog, s katerimi si učitelj lahko pomaga pri kreiranju pouka. Naloge so predstavljene v okviru tematskih sklopov; na začetku slehernega je podana operacionalizacija vsebinskih ciljev s standardi znanja in možnimi dejavnostmi, ki učence popeljejo do doseganja le-teh teh. Temeljijo na ciljih v UN in ključnim načelom prenove. Od učencev zahtevajo samostojen razmislek, iskanje rešitev ob upoštevanju interesov in stališč drugih, večšine utemeljevanja svojih pogledov in aktivnega poslušanja. Vsebinsko smo povezovali tematske sklope med seboj, obvezne in izbirne vsebine ter nakazovali možnosti funkcionalnih in vsebinskih povezav z drugimi predmeti. Naloge zajete v vodniku so različne po zahtevnosti in na različnih taksonomskih ravneh, kar ob večini primerov tudi pokažemo s pomočjo Bloomove in Marzanove razvrstitve.

V marcu 2003 bo izšel slovenski prevod poročila Sveta Evrope *Strategije za učenje demokratičnega državljanstva* (K. H. Duerr, Vedrana Spajić-Vrkaš in Isabel Ferreira Martins) ter interaktivni plakat *Skoči v Izobraževanje za demokratično državljanstvo* (»Jump into Education for Democratic Citizenship«). Tako poročilo kot tudi interaktivni plakat bosta na voljo brezplačno.

KNJIGE O DRŽAVLJANSKI VZGOJI (v angleščini)

Madeleine Arnot & Jo-Anne Dillabough (2000). *Challenging Democracy: International Perspectives on Gender, Education and Citizenship*. Avtorji prispevkov: Jo-Anne Dillabough and Madeleine Arnot, Ann Brooks, Heidi Safia Mirza and Diane Reay, Lynda Stone, Elaine Unterhalter, Helena C. Araujo, Kathleen Weiler, G. Ivinson with M. Arnot, H. C. Araujo, K. Deliyanni and A. Tome, Jo-Anne Dillabough, Tuula Gordon, Janet Holland and Elina Lahelma, Victoria Foster, Christine Callender and Cecile Wright, Gloria Bonder, Sue Lees, Lynn Davies, Penny Enslin, Jane Kenway & Diana Langmead.

David Buckingham (2000). *The Making of Citizens: Young People, News and Politics*. London: Routledge.

John J. Cogan & Ray Derricot (2000). *Citizenship for the 21st Century: An International Perspective on Education*. London: Kogan Page.

Bernard Crick (2000). *Essays on Citizenship*. London and New York: Continuum.

Ian Davies, Ian Gregory and S. Riley (1999). *Good Citizenship and Educational Provision*. London: Routledge.

Stephen Macedo (2000). *Diversity and Distrust: Civic Education in a Multicultural Democracy*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Nick Pearce and Joe Hallgarten (ur.) (2000). *Tomorrow's Citizens: Critical Debates in Citizenship and Education*. London: Institute for Public Policy Research.

Avtorji prispevkov: Anthony Giddens, David Miller, Anne Phillips, Stuart Hall, Rabbi Jonathan Sacks, Nick Tate, Bernard Crick, Charles Clarke MP, Jenny Talbot, Williams Atkinson, Martin Cross.

James Arthur, Ian Davies, Andrew Wrenn, Terry Haydn, David Kerr (2001). *Citizenship Through Secondary History*. London: Routledge/Falmer.

François Audigier, Guy Lagelée (2000). *Human Rights*. Strasbourg: Council of Europe.

Magdalena Larsén (ed.) (2000). *Speak Out! On European Citizenship*. London: Institute for Citizenship.

David Turner & Patricia Baker (2000). *Activities for Teaching Citizenship in Secondary Schools*. London: Kogan Page.

David Turner & Patricia Baker (2000). *Developing Citizenship in Secondary Schools*. London: Kogan Page.

Audrey Osler (ed.) (2000). *Citizenship and Democracy in Schools: Diversity, Identity, equality*. Stoke on Trent, UK: Trentham Books.

Avtorji člankov: Audrey Osler and Hugh Starkey, Sarah Spencer, Eugeen Verhellen, Peter Figueroa, Michael Byram and Manuela Guilherme, Robin Richardson, David Brown, Priscilla Anderson, Jeremy Cunningham, Clive Harber, Charlotte Carter, Maud Blair, Mary John, Ian Gittens, Seán Carolan, Lynn Davies.

KONFERENCE, SEMINARJI, STALNO STROKOVNO SPOPOLNJEVANJE, ŠTUDIJSKE SKUPINE

V okviru stalnega strokovnega spopolnjevanja pri Zavodu RS za šolstvo bodo v marcu 2003 potekali dvodnevni seminarji (3 ponovitve) o projektu Sveta Evrope »Izobraževanje za demokratično državljanstvo« ter strategijah poučevanja državljanske vzgoje za učitelje *državlanske vzgoje in etike* ter učitelje izbirnega predmeta *državlanska kultura*. Program je v celoti financiran iz programa stalnega strokovnega spopolnjevanja učiteljev pri Zavodu RS za šolstvo.

Kontaktna oseba: **mag. Mitja Sardoč**, Pedagoški inštitut, Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana, tel.: 01/4201 240, e-mail: mitja.sardoc@guest.arnes.si

Slovenska Šola za mir organizira v sodelovanju z Mirovnim inštitutom v času od 24. – 28. februarja 2003 usposabljanje **“Prvi regionalni training o učenju človekovih pravic - človekove pravice v boju proti rasizmu in ksenofobiji”**, ki bo potekalo v Mariboru. Usposabljanje je namenjeno učiteljem, trenerjem, raziskovalcem in mladinskim delavcem v nevladnih organizacijah, ki o razvili aktivnosti, inovativne projekte in/ali metode na področju človekovih pravic.

Delovni jezik usposabljanja bo angleški jezik. Rok za prijavo je 28. december 2002. Več informacij in prijavnico za sodelovanje na usposabljanju dobite na spletnih straneh Šole za mir (<http://www.eip-ass.si/index1.htm>).

Kontaktna oseba: **Alenka Bregant**, prof. svetov., EIP Slovenija - Šola za mir, Robičeva 9, 2341 Limbuš, Tel: 02 46 11 585, GSM: 031 577 971, e-pošta: solazamir@eip-ass.si

Druga študijska skupina za učitelje osnovnošolskega predmeta državljanska vzgoja in etika bo potekala v februarju 2002. Na 2. sklicu ŠS bo obravnavana tematika »Vere in verovanja« (vsebinski vidik, didaktični vidik in prkazi dobre prakse). Na tem sklicu bo predstavljen tudi izbirni predmet *Verstva in etika*.

Seminarji *Sveta Evrope* za učitelje (seminarjo zo zbrani po področjih).

Dodatne informacije dobite na spletnih straneh Sveta Evrope:

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Teacher_training/Courses_and_seminars/bthematic_index.asp#TopOfPage

Dodatne informacije:

Bojana Budič, nacionalna koordinatorica

Zavod RS za šolstvo

Poljanska 28

1000 Ljubljana

tel: 01 3005 155

e-mail: bojana.budic@zrss.si

Opozarjamo, da *Svet Evrope* ne sprejema prijav neposredno od kandidatov, temveč je treba prijavnico za izbrani seminar poslati nacionalni koordinatorici.

CENTER ZA ŠTUDIJ EDUKACIJSKIH STRATEGIJ

CENTER ZA ŠTUDIJ
EDUKACIJSKIH STRATEGIJ

Center deluje na področju študij edukacijskih strategij. Pri svojem delu se vključuje v nacionalne ter mednarodne aktivnosti s tega področja: tako v raziskovalne kot v razvojne in svetovalne projekte. Center nudi tudi podporo študijskemu in raziskovalnemu delu na Oddelku za temeljni pedagoški študij ter na Pedagoški fakulteti nasploh. Pri njegovem delu sodelujejo visokošolski učitelji in sodelavci Pedagoške fakultete ter drugih fakultet Univerze v Ljubljani, poleg tega pa tudi drugih institucij, ki delujejo na tem področju.

Center:

1. organizira in izvaja **raziskovalno delo s področja edukacijskih strategij**, v katerega se vključujejo visokošolski učitelji in sodelavci ter raziskovalci (raziskovalni in drugi projekti), pa tudi študenti (izdelava diplomskih in magistrskih del ter doktorskih disertacij), še zlasti na naslednjih področjih:
 - edukacijske strategije v obveznem in splošnem izobraževanju, poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter v visokem šolstvu;
 - nacionalne edukacijske strategije ter evropske in transatlantske integracije; internacionalizacija izobraževanja;
 - sistemi dodiplomskega in stalnega strokovnega izobraževanja učiteljev;
 - inovativnost v izobraževanju, razvoj didaktičnih metod in sredstev, razvoj učbenikov;
 - ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v izobraževanju;
 - razmerje med izobraževanjem in trgom dela;
 - razmerje med javnim in zasebnim v izobraževanju;
 - edukacija in družbena kohezija (enakost v izobraževanju; multietničnost in multilingualnost; posebne družbene skupine; državljanska vzgoja; človekove pravice in izobraževanje);
2. utrjuje **položaj edukacijskih strategij kot znanstvene discipline** na Univerzi v Ljubljani; v sodelovanju z drugimi članicami univerze ter partnerskimi ustanovami iz Slovenije in drugih držav pripravlja **razvoj in izvajanje študijskih programov** (podiplomski študij, programi za izpopolnjevanje, poletne šole in seminarji) oziroma njihovih delov (predmeti, moduli);
3. vključuje se v **mednarodno sodelovanje**, tako s partnerskimi ustanovami kot s tem, da v svoje delo vključuje posamezne visokošolske učitelje, raziskovalce in študente iz drugih držav, še zlasti iz jugovzhodne in srednje Evrope, domačim pa omogoča bivanje in delo na partnerskih ustanovah v drugih državah (Erasmus, Ceepus in drugi programi);
4. organizira različne oblike **izobraževanja za ciljne skupine** (učitelji, vzgojitelji, ravnatelji ipd.) iz Slovenije, pa tudi držav jugovzhodne in srednje Evrope;

5. **povezuje domače in tuje eksperte** in **zbira izkušnje** s področja edukacijskih strategij v regiji ter omogoča njihovo posredovanje zainteresiranim ustanovam;
6. organizira dopolnjevanje in oblikovanje **knjižničnega fonda in informacijskih baz** s področja edukacijskih strategij v fakultetni knjižnici ter omogoča domačim in tujim partnerjem dostop do tega fonda;
7. organizira povezovanje z ustreznimi domačimi in tujimi **informacijskimi sistemi** na tem področju ter pri tem razvija elektronsko komunikacijo s partnerskimi ustanovami;
8. **svetuje** vladnim in nevladnim ustanovam, šolam ter drugim zainteresiranim organizacijam doma in v tujini;
9. opravlja drugo **raziskovalno in svetovalno delo** s področja edukacijskih študij.

DEJAVNOSTI/PROJEKTI:

Pojem državljanstva in konstrukcija predmeta ter vsebin državljanske vzgoje za medpredmetno poučevanje

Raziskava bo opravila teoretično analizo konceptov in analizo sedanjega stanja pri poučevanju državljanskega izobraževanja in vzgoje v osnovni šoli ter pripravila konceptualne osnove za predmet in za medpredmetni pouk državljanske vzgoje in izdelala konkretne primere za njegovo izvajanje v praksi. Medpredmetna državljanska vzgoja bo zajela celotno osnovnošolsko vertikalno in v načelu vse predmete ter tudi organizacijo in delovanje šole, kolikor je to povezano s cilji državljanske vzgoje. Temeljni rezultat raziskave bo priročnik za učitelje in vodstva šol, s konkretnimi primeri za izvajanje državljanske vzgoje pri pouku in pri organizaciji šole.

triletna aplikativna raziskava, nosilec doc. dr. Janez Krek

SOUTH EAST EUROPE EDUCATIONAL COOPERATION NETWORK

Center je skupaj s KulturKontakt (Dunaj, Avstrija) nosilec projekta South East Europe Education Cooperation Network, ki sta ga podprla Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Avstrije in Open Society Institute. Projekt je februarja 2001 prejel U.S. Democracy Grant. Izhodišča za ta projekt se naslanjajo na potrebe držav jugovzhodne Evrope ter na cilje Pakta stabilnosti.

Cilj tega projekta je oblikovanje mreže organizacij in ekspertov ter razvoj sistematičnih in elektronsko dostopnih predstavitev posamičnih edukacijskih sistemov v srednji in jugovzhodni Evropi oziroma njihova primerjava s sistemi drugih, predvsem evropskih držav. Projekt omogoča dostopnost do informacij o bistvenih spremembah v sistemih edukacije v posamičnih državah, povečuje dostopnost do raziskav, posamičnih dokumentov, baz podatkov, predstavlja posamezne eksperte in institucije ipd. Celota omenjenih informacij je dostopna v jezikih regije, h kateri je projekt usmerjen. CEPS je v okviru projekta SEE ECN prejel tudi U.S. Commission Grant, s katerim se je obvezal, da bo v jezike regije prevajal pomembne tekste s področja državljanske vzgoje.

Projektna skupina: Dr. Pavel Zgaga, Dr. Slavko Gaber, Dr. Janez Krek, Igor Repac, Mitja Golob.